

Yaşam Öyküsü, Yayınları ve Düşünce Dünyası ile

Cevat Rifat Atilhan

-I-

RIFAT N. BALI

Popüler milliyetçi ve İslâmcı yayınlarda adına en çok rastlanan yazarlardan biri olan Cevat Rifat Atilhan hakkında bugüne kadar hiçbir ayrıntılı ve kayda değer bir inceleme yapılmadığı gibi, hakkında verilen bilgiler de Atilhan'ı yücelten ve onu "Siyonizm uzmanı" veya "üstad" olarak tanıtan yazırlarla kısıtlı kalmıştır. Diğer yandan ise yazarın masorılara ve Yahudilere karşı takındığı şiddetli hasmane tavır yüzünden de nesnel ve tarafsız araştırmacılar Atilhan'ı ciddiye almamışlar, incelemeye değer bulmamışlar, kişiliğini ve Yahudi düşmanlığı saplantısının nedenlerini araştırmamışlardır.¹ Bu nedenle Atilhan'a sadece bir meczup gözü ile bakılmıştır. Halbuki Atilhan günümüz İslâmcı ve milliyetçi düşüncenin içinde halen rastlanan Yahudi karşıtı söylemin oluşmasında çok önemli etkileri olmuş olan yazarlardan biridir. Bu makaleyle Atilhan'ın askeri, sivil ve siyasi yaşamı incelenecek, bir sonraki makede ise yayınları ve düşünce dünyasının tahlihi yapılacaktır.²

Cevat Rifat Atilhan

Ailesi ve Askerî Yaşamı

Cevat Rifat Atilhan 1892 yılında İstanbul'un Vefa semtinde doğmuş olup, beş kardeş içinde tek asker rütülü olanıdır. Ağabeyi şair ve yazar Samih Rifat'dır. Kardeşlerinden Ali Rifat Çığaray Babıâli Me'mûr-i Mülkiyye Komisyonu mümeyyizliğinde bulun-

muş olup, aynı zamanda Türk müsikisine önemli eserler vermiş bir bestekârdır. Mehmet Akif Ersoy'un "Asım", "Bulbul" ve "İstiklâl Marşı" gibi şiirlerini bestelemiştir. Diğer kardeşi Muzaffer Rifat, Türk eğitimine hizmet vermiş, Hüsnîye Rifat Hanım ise Devlet Şürûsi'nda görev yapmıştır.³ Atilhan'ın babası Şam Mutasarrıfı Hasan Rifat Paşa idi. Ali Rifat ile Samih Rifat ana baba bir kardeşler olup Cevat Rifat, Muzaffer Rifat ve Hüsnîye Rifat Hanım, Hasan Rifat Paşa'nın ikinci eşi olan Erzurumlu Nuriye Hanım'dan doğan çocuklardı. Annesi Erzurumlu Nuriye Hanım'dır. Cevat Rifat Atilhan'ın birkaç çocuğu olmuş olup, biri ünlü senarist Bülent Oran'dır.

Atilhan, dedesi, Manastır askeri kaymakamlarından, Hurşit Paşa'nın arzusu ile Kuleli Askerî Lisesi'nde öğrenim gördü. Daha sonra Harbiye'ye gitti ve 24 Mart 1912 yılında teğmen olarak mezun oldu. 1911 yılında Trablusgarp'ta İtalya savaşına, 1912 yılında Arnavutluk harekâtı ve Balkan sa-

vaşında Edirne kuşatmasına katıldı. 13 Mart 1913 günü Edirne kuşatmasının ateşkes ile sona ermesi üzerine Çöreköy'de 11inci Müstakil Nişancı Taburu ile tek başına savaşa devam etti. Daha sonra yazılı bir antlaşma ile ateş kesti ve yaralı olarak esir edildi. Sofya'da esarette iken kahramanlığı Bulgarlarca takdir edildi ve esareti sırasında imtiyazlı işlem gördü. Birinci Dünya Savaşı sırasında Mersinli Cemal Paşa emrinde Süveyş Kanalı ve Birinci ve İkinci Gazze Meydan Savaşları'na katıldı. İkinci Gazze Meydan Savaşı'nda Ebû Hureyre tepesinden düşmanın gerilerini yaptığı akın sonucunda savaşı Osmanlı Ordusu'nun lehine çevirdi. Bu savaşlar esnasında aldığı yaralardan dolayı Lübnan'a hava değişimine gönderildi ve Sınâ Cephesi Kuvvetleri Komutanlığı, Sekizinci Kolordu Hareket Şubesi Müdürlüğü'ne atandı. Bu görevi sırasında Sınâ cephesindeki Osmanlı Ordusu'na karşı savaştan Yahudi casusları takip edip yakalamakla uğraştı. Daha sonra Suriye ve Garbî Arabistan Umum Kumandanlığı Erkan-ı Harbiye İkinci Şube Müdürlüğü görevine atandı ve bu görevi esnasında cephe-deki ordunun subay, malzeme ve cep-hane noksanlıklarının tamamlanmasıyla ve Filistin, Suriye ve Lübnan halklarının işlemlerinin niteliğini iyileştirmekle uğraştı.

Birinci Dünya Savaşı'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilgisiyle sonuçlanınca Mersinli Cemal Paşa ile Konya'ya geldi. Millî Cephe'nin kurulmasını sağladı ve Isparta Demir Alayı ile Afyon Çelik Alayı'nın kuruluşlarına yardımcı oldu. Konya Yıldırım Ordusu Kumandanlığı başyaverliği ve İkinci Şube Müdürü görevlerine atandı. Daha sonra Mersinli Cemal Paşa ile İstanbul'a döndü. Yunanlıların İzmir'e saldırıları üzerine Ordu Kumandanı'nın Cihâd ilânı üzerine Konya'nın bütün kaza ve köylerinde halkı Cihâd'a davet etti. Isparta'da Hafız İbra-

him Bey'in Demir Alayı, Afyon'da Hacı Şukrî Bey'in Çelik Alayı, Süva-ri Birlikleri, Akşehir'de 23. Fırka, Niğde'de Onbirinci Fırka ve Ereğli'de 20. Kolordü mevcutlarını tamamlamak üzere İstanbul'a geldi ve Sultan Vahdettin ile görüştü. Harbiye Nazırı ve Devlet erkânına beyannamelerini tevzî etti. 11 Eylül 1918 günü Sul-tan'ın makamından ayrılarak Ferit Paşa hükümetinin emri ile tutuklan-dı, Bekir Ağa Bölüğü'ne hapsedildi ve idamı mahkûm oldu. 2 Ekim 1918 günü Nazım Bey'in Konya'yı işgali üzerine Mersin'li Cemal Paşa'nın Ferit Paşa Hükümeti'ni devrimisiyle yerine gelen Rıza Paşa kabinesinde, Mersinli Cemal Paşa'nın Harbiye Nazırı olması üzerine hapisten kurtul-du ve onun yaveri oldu.

Mustafa Kemal'in 1919'da Sam-sun'a çıkıp millî mücadeleyi başlat-ması üzerine "Sadıkzade Arslan Bey" gemisine gizlice binip Zonguldak'a gitti. Millî Kurtuluş Savaşı sırasında Garp Cephesi Komutanı Ali Fuat Cebesoy'un ve Başkumandan'ın ten-sibiyle on iki bin kişilik Zonguldak Cephesi Milis Kuvvetler Kumandanı oldu. Daha sonra bu birlikler düzen-li ordu birlikleri olarak Birinci ve İkinci İnönü savaşlarında kullanıldı-lar. Bartın-Ereğli bölgesinde Fransız-ların Ankara'ya ilerleyişlerini 15 Ekim 1920 ve 12 Ocak 1921 tarihli çatışmalarda durdurdu ve Fransızla-rı Sapça geçitlerinden Karadeniz'e sürdü. İkinci büyük Bolu isyanında önde ilerlemek isteyen düşmanı dur-durdu ve arkada ayaklanan asileri bertaraf etti. Millî Kurtuluş Savaşı'nın Türkiye Cumhuriyeti'nin kurul-ması ile sonuçlanması üzerine ordudan Yüzbaşı rütbesi ile istifa etti.⁴ Kendi deyişleyle "çetin bir mücade-leden sonra" emekliliğini Millî Mü-dâfaa Vekili Recep Peker'e onaylat-tırdı, ve sivil hayata atıldı.⁵ İsrıklâl Savaşı sırasında gösterdiği başarılar-dan dolayı kendisine 10 Ağustos

1936 tarihinde Dördüncü Fırka vası-tası ile gelen emirle T.B.M.M.'ce "Milis Generali rütbesi" verildi.

Sivil Yaşamı

Cevat Rifat başlangıçta Türkçülük hareketi içinde de yer almış olup Ev-ver Paşa'nın kardeşi Nuri Killigil Paşa'nın İstanbul Sürlüce'deki mühim-mar fabrikasına süreklî giden kişiler-den biri idi. Bu toplantılarda "ağzı köpüre köpüre Yahudi ve Mason aleyhtarı nutuklar" attığı ve "O eli haylı sıkı olan Paşa'dan ara sıra para sızdırdığı" söylentilerinin mevcut ol-duğu bir hatıratı da belirtildi.⁶

Atilhan, Panos Der Mangasaryan adlı bir Ermeni vatandaşı ile ortak olup ticarethane açtı. 1922 yılında askerî yaşamı sırasında tanıştığı Mü-hendis Ahmet Fehmi Bey'e rastladı ve onun sayesinde Çatalca ile Büyükçekmece arasındaki Ah-metli Köyü'nün yol müteahhitiğini yaptı. Büyükçekmece köprüsüyle Mi-mar Sinan'ın tarihî köprüsünü tamir etti. ayrıca İstanbul-Büyükçekmece ve Üsküdar-Kısıklı arasında otobüs seferleri düzenledi. Bomonti'de Ber-lier otomobilleri ile ilgili bir şehir servisi açtı. Manchester'te yerleşik Bakırcıyan Biraderler'den patıska, Paris'te yerleşik Kavukçuyan Biraderler'den ise yünlü kumaşlar ithal etti. Daha sonra Suriye'den gelmiş olan Hint müslümanlarından Abdürrahman Ayyaz Bey sayesinde Hintli müslüman büyük tüccarların vekili oldu. Onlara Ku'an gönderdi, karşılığında çay ithal etti ve kendi deyişleyle "muazzam paralar" kazandı. İşleri böyle iyi giderken ortağı Pa-nos Der Mangasaryan Paris'e göç etti ve Atilhan ticarethanenin tek sahibi oldu. 1927 yılında Triks marka kundura imal eden bir fabrika açtı ve kendi deyişleyle "bütün piyasayı" el-de etti. Sultanhamam'da kendine ait bir satış yeri açtı, sonra İpek Sinema-sı'nın olduğu binada Koço Gramoto-

Le cauchemar de M. Albert Saltiel

- A Diol -, entre le spectre de Djéved Rifat ?..

Öst yazı: Albert Saltiel'in kâbusu

Altı yazı: Aman Tanrı! Cevat Rifat'ın hayalini mi?

Kaynak: "Albion Memlûh 1938"

polo'dan başka bir mağaza kiralandı. Aynı zamanda müteahhithik işlerine devam etti ve Eskişehir'de yol ve köprü inşaatları yaptı.⁷

Atilhan'ın işleri böylece yolunda giderken, kendi anlamına göre "farmasonların komplosu" ile Eskişehir'de yaptığı raabbiüt işlerinden ortaya çıkan alacaklarını tahsil edemez duruma düştü. Atilhan durumunu dönemin Nâfîa Vekili Recep Peker'e şikâyet etti, ama sonuç alınmadı.⁸

Bu zorluklardan sonra Atilhan 28 Ekim 1928 günü Şişli'deki mağazasının kepenklerinin mühürlenmiş olduğunu gördü.⁹ Cevat Rifat durumu araştırıldığında kiracısı olduğu mağazasının dahil olduğu, tüm o adadaki mağazaların ve sinemanın sahibi olan Albert Saltiel'in, Cevat Rifat'ın mağazasının eski kiracısı olan Koço Gramotopolo kardeşlerle ait ve yürürlüğü

kalmamış olan eski bir kira sözleşmesini kullanarak Cevat Rifat'tan dükkânını tahliye etmesini talep ettiğini, sahte imza karşılığında tahliye ihtarnamesini imzalatıldığını ve mahkemen tahliye kararı aldığını söyledi. Bu tahliye karar üzerine hakim mağazayı hemen tahliye ettirdi. Yıllar sonra Atilhan bu olayı hatırlarken "Albert Saltiel, sana soruyorum, cevap verebilir misin!" başlıklı açık mektubunda Albert Saltiel'in önce Koço Gramotopolo'ya gidip, ona "biz bu dükkânı Cevat Rifat Bey'e kiralandık,

ne tereddüt ediyorsun, boşalt" dediğini ve kira sözleşmesinin de "tiyatrocü Ardıttı" diye adından söz ettiği Hügo Ardıttı ile Albert Saltiel arasında imzalandığını söyledi. Daha sonra Gramotopolo kardeşlere ait eski bir kira sözleşmesine istinaden "eşyayı sokacağın atıp benc mahveden adam değil misin?" diyerek Albert Saltiel'i suçladı.¹⁰ Cevat Rifat'a göre kendisinin Albert Saltiel'le yaptığı bir telefonu görüşmesinde Albert Saltiel'in bu telefon konuşmasında Atilhan'a "Siyonizmin ne olduğunu öğrendiniz mi beyefendi? Yahudilerin intikamı böyle olur işte" sözlerinden bu tahliye olayına Saltiel'in bir tertibi olduğuna kesinlikle emin olduğunu yazdı.¹¹ Yıllar sonra Atilhan bu telefon konuşmasında Saltiel'in "İşte Filistin'de kurşuna dizilen Yahudilerin intikamı" dediğini de belirtti.¹² Daha sonra

Atilhan'a zorla boşalttırılan bu mağaza Jean Weinberg adlı Yahudi asıllı bir fotoğrafçıya on dokuz Lira gibi çok cüzi bir bedelle satıldı.¹³ Atilhan bu olayı 1929 yılında İstanbul'da Halkın Yüce Millîye matbaasında bastırıldığı *Bir Fuciumun İçyüzü* adlı bir kitabında anlattığını belirtti.¹⁴

Bu olaydan sonra müdür yardımcılarını Hayun Levi ve Vitali Levi adlı Yahudiler olan American Express Bank da Atilhan'a verdiği kredileri hemen kesir. Kredileri kesilen Cevat Rifat ticari hayatını yaz bin lira-lık bir zararla kapattı ve bunun nedeninin de "siyonistler ve farmasonlar" olduğunu belirtti.¹⁵

Atilhan ile Albert Saltiel arasında meydana gelen ve yukarıda özetlenen olayın 1928 yılında meydana geldiği ve Atilhan'ın Yahudi ve mason karşıtı yazılarını ilk kez 1933 yılında *İnkılâp* dergisinde rastlandığı hatırlanursa, Atilhan'ın en azından Silahlı Kuvvetler'den istifa ettiği yıl olduğu tahmin edilen 1923 yılından Albert Saltiel ile ihtilafın meydana geldiği 1928 yılına kadar geçen süre zarfında Yahudi ve mason karşıtı makaleler yayımladığı ve/veya sözlü olarak bu düşüncelerini yaydığı varsayımı yapılabılır. Aksi takdirde Atilhan'ın böyle bir faaliyette bulunmamış olması halinde Albert Saltiel'in yukarıda alıntılanan tehditkar sözlerine bir anlam vermek mümkün değildir. Buna paralel ve/veya alternatif ikinci bir varsayım ise aynı yıllarda siyonizmin Türkiye Yahudi Cemaaati içinde revaçta ve/veya en azından gündemde olan bir konu olmasından ötürü, Cevat Rifat'ın Filistin'de yakalandığı Nili casusluk örgütüne mensup Yahudi casuslarına uyguladığı cezalandırma ötürü İstanbul'daki Yahudiler nezdinde yarattığı infildir. Ancak burada ileri sürülen her iki varsayım için de somut bir kanıt olmayıp, ihtimallerden söz edildiğini vurgulanmak gerekir.

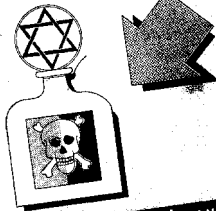
Bir incelemede Cevat Rifat Atilhan'ın İzmir'de *Anadolu* gazetesini yayımlandığı ve gazete kapatıldıktan sonra İstanbul'a yerleştiği belirtilmiştir de¹⁶, Atilhan *Anadolu* gazetesinin sahibi olmayıp sadece bir yazı dızısı bu gazetede yayımlanmıştır. Atilhan'ın İzmir'deki yaşamı hakkında fazla bir bilgi mevcut değildir. Sadece *İnkılâp* dergisinde adına rastlanmıştır.

Alman Nasyonal Sosyalist Partisi'nin önde gelen antisemit yazarı ve *Der Stürmer*'in yayıncısı olan Julius Streicher¹⁷ Atilhan'ı 1933 yılında Münih'e davet etti. Daveti kabul edip Almanya'ya giden Atilhan'a Julius Streicher ve çevresi çok

saygı gösterip ona "Herr Major" diye hitap ettiler. Atilhan daha sonra İstanbul'a beraberinde antisemit malzeme, *Der Stürmer*'de yayımlanan antisemit karikatürlerin klişeleri ve Almanlardan temin ettiği para ile dön-¹⁸ American Jewish Committee'ye Cevat Rifat Atilhan hakkında yollanmış olan ve İstanbul Yahudi cemaatı mensubu Max Bilen'e ait olduğu sandan bir raporda, Cevat Rifat'ın Almanya'ya gittiği, Hitler tarafından kabul edildiğini ve *İşgeli Fiş*'nin Almanca'ya da çevrilip yayımlanması için 80.000 - Reich Markı telif ücreti aldığı belirtildi.¹⁹ Atilhan Almanya'da bulunduğu sırada 5 Aralık 1933 tarihinde Alman Nazi Devlet Bakanı Alfred Rosenberg'den davet aldığını ve bu davete evinde misafir kaldığı Dr. Mühl. Harun Ilmen²⁰ ile beraber gittiğini yazdı. Bu görüşmede Atilhan, Rosenberg'e Ya-

hudi milletleriyle bir mücadeleye girildiğinde "bir kişinin burnunu konatmakla topyekün imha arasında fark olmadığını" söyledi. Daha sonra Atilhan, Alfred Rosenberg ile birlikte Oranienburg toplama kampını ziyaret etti. Atilhan toplama kampını "pürül pürül temiz, havadar, konforlu ve mükemmel bir otel" e

**Türk Oğlu!
DÜŞMANINI
TANI!**

CEVAT RIFAT ATILHAN

benzettii ve "disiplini, konfor ve bol bol gıdayı gördükten sonra" kamp komutanına "bu kadar konfor bir sanatoryumda zor bulunduğundan, acaba ben onbeş gün burada kalabilir miyim?" diye sordu.²¹

Atilhan'ın dış ülkelerdeki antisem-

**FİLİSTİN
cephesinde
YAHUDİ CASUSLAR**

**Suriyenin Mataharisi
SİMİ SİMON**

mitlerle sıkı bir ilişkide ve dayanışmada olduğu kuşkusuzdur. Atilhan'ın *Filistin Cephesinde Yahudi Casuslar Suriyenin Mataharisi Simi Simon* kitabı U. Bodung Verlag, Erfurt tarafından *Die Schöne Simi Simon* adı altında Almanca'ya çevrilip yayımlandı.²² Aynı kitap İngilizce, Fransızca, Fince ve Macarca dillerine de çevrildi.²³

U. Bodung yayınevi şiddetli antisemit Theodor Fritsch'in müridi olan emekli albay Ulrich Fleischhaner tarafından kurulmuş bir antisemit propaganda merkezi idi. Daha sonra Fleischhaner, Weltdienst adlı bir örgütü yönetmeye başladı. Bu örgüt Hitler'e "teknik yardım bürosu" gibi hizmet verdi ve antisemit içerikli uluslararası konferanslar düzenledi. Tüm bu faaliyetlerin amacı "Siyon Önderlerinin Protokolleri"²⁴ ve "Yahudinin Cihan Hâkimiyeti"²⁵ mitoslarını savunma ve yaygınlaştır-

nüden meydana gelen Trakya olaylarını unutmuyacağımız. *Millî Hükûlâp* ise siz istemediğinizden değil hükümet men ettiklerinden yayımlanmıyor" cevabını verdi.

Sabetay Leon daha sonra Atilhan'ı daha fazla tahrik etmek için cebinden Mısır'da yayımlanan *La Tribune Juive* gazetesini çıkardı. Atilhan, "Bu siyonist gazete elinizde ne arıyor?" diye sordu. Sabetay Leon buna cevaben "Türkiye'nin bütün gazetecilerinde ve kitapçevlerinde bu gazete serbestçe satılıyor" cevabını verdi. Cevat Rifat "Siz siyonist misiniz?" diye sorduğunda Sabetay Leon "Ben bütün kalbimle Siyon'u seviyorum" diye cevap verdi. Bunun üzerine Cevat Rifat Atilhan "Arapların siyonistlerin tasarımlarını gerçekleştirmeye izin verceklere mi sayıyor musunuz?" diye sordu. Sabetay Leon "Siyonizmin gerçekleşmesi artık Araplara bağlı değildir, sadece ve sadece İsrail halkının *Arz-i Mevud'a* olan aşkına ve iradesine bağlıdır" cevabını verdi. Bunun üzerine Cevat Rifat maskesini tamamen çıkararak "Hitler dünyada İsrail adını silmeye yemin etti" dedi. Sabetay Leon da "İsrail'in her devirde birçok Hitler'i olmuştur. Hepsini öldürmüştür ancak İsrail yaşamaya devam etmiştir" diye cevap verdi. Cevat Rifat Atilhan sınırlı bir şekilde "Bir Türk bu kadar cüret ve terbiyesizlikle konuşma cesaretini nereden alıyorsunuz?" diye sordu. Sabetay Leon cevaben "Türkiye'den. Siz Türkseñev ben de Türküm. Sizin Türklüğünüz İsrail halkına saldırmaya müsade ediyorsa, aynı Türklük bana da siyonizmi savutma hakkını veriyor" dedi. Cevat Rifat Atilhan mağazadan çıkarken "Bu kadar Yahudi ve bu kadar siyonist olmayınız" ikazında bulundu. Sabetay Leon "Benim Yahudiliğimin ve siyonizminin Türkiye'ye hiç bir zararı yoktur. Sizin irkçiliğiniz ve antisemitizminiz Türkiye için bir felâket. Türklük için de

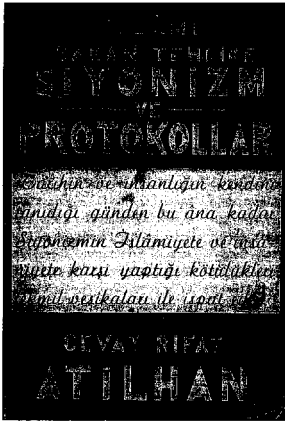
bir utançtır" cevabını verdi.³⁶

Atilhan 1940 yılının Haziran ayının sonunda ihtiyat subayı olarak tekrar askere alındı ve Rami Kışlası'nda görev yapmaya başladı. 12 Ağustos 1940 akşamı tutuklandı. Beş ayı İstanbul'da üç ayı da Ankara Askeri Cezaevi'nde olmak üzere sekiz ay tutuklu kaldı. Kendisine isnat edilen suçlar "yabancı mülklerle kaçınmaya teşebbüs, Cümhuriyeti'ne hakaret, Türkiye'de Nazi Partisi teşkil etmek ve partinin reisi olmak, askeri ihtilâl yapmak"tı. Başka bir eserde Cevat Rifat bu isnatı "Hitler'den aldığım büyük paralarla bir ordu teşkil ve Ankara'ya yürüterek hükümeti elde etmek ve bir Nazi idaresi kurmak" olarak belirtti ve "Yahudi ve dönemlerin ace-mince ve alçakça bir iftirası" olarak nitelendi.³⁷ Daha sonra Mareşal Fevzi Çakmak'ın müdahalesi ile Genelkurmay Başkanlığı'nda Askeri Hâkim olan Şevki Mutlugil Paşa bu olayın soruşturmasına atandı. Askeri Mahkeme 11 Nisan 1941 günü soruşturma açılmasına gerek olmadığına, tüm bu iddiaların Arnold Lenç adında bir Alman Yahudisinin ifturaları olduğuna karar verdi.³⁸ Şevki Mutlugil Paşa'nın ifadesinden aktarıldığına göre Mutlugil Paşa beraat kararının bir nüshasını Mareşal Fevzi Çakmak'a götürdü, Mareşal Fevzi Çakmak da gözyaşlarını tutamayıp "biz kimlerle uğraşyoruz" dedi, ve Cevat Rifat Atilhan'a iki bin Lira hediye yolladı.³⁹

Cevat Rifat Atilhan, bir kaynağa göre Ağustos 1942 tarihinde⁴⁰, bir başka kaynağa göre de Ekim 1942 tarihinde bir milyon lira sermayeli Emek Bankası T.A.Ş. adlı bir banka kurmaya teşebbüs etti. Bankanın müteşebbis kurucuları arasında Cevat Rifat Atilhan'dan başka Seyhan milletvekili Korg. Naci Eldeniz, Seyhan milletvekili Sinan Tekelioğlu ve Sait Aydoslar vardı. Bankanın ni-zamnamesinin en önemli maddesi hisse senedi sahiplerinin ancak "T.C.

tebaasından ve Türk ırkından bulunması" şartıydı.⁴¹ Ancak bu banka kurma girişimi başarıya ulaşmadı. Cevat Rifat Atilhan'a göre bu durumun suçlusu gene Yahudilerdi.⁴² Emek Bankası'nın amacı maddi sıkıntı içinde bulunan emekli subaylara bir gelir kaynağı temin etmektir. Banka Üçüncü Ordu Komutanı Salih Omurtak'ın "siz emekli subaylar bir banka ya da bir kooperatif kurun. Millî Savunma'nın satın alma işlerini yürütün. Biz de yardım ederiz. Bu suretle sizin de durumunuz düzellebilir." önerisiyle kuruldu. Ancak bankanın hisselerinin %49'unun nama, %51'inin ise Ankara hükümetinin gösterceği kurumlara ait olması şart koşması üzerine bu banka kurulmadı. Onun yerine Eski Muharip Bankası kuruldu.⁴³

Filistin'de bir İsrail Devleti'nin kurulması ile sonuçlanacak olan Arap-Yahudi savaşlarının başlaması üzerine Atilhan'ın bu savaşta Arap safında savaşacak bir gönüllü Türk Birliği oluşturduğu haberlerinin yayılması üzerine bu haberler önce yalanlandı.⁴⁴ Buna karşın Atilhan bu gönüllü Türk Birliği'nin kurulmasıyla "samimi bir şekilde alakadar olduğumu" ve, "gerekli yerlere bildirdiğimi" beyan etti.⁴⁵ Bu beyana bir cevap olarak Türkiye Yahudilerinin yayınladığı *Şalom* gazetesi bu davranışı "yersiz bir teşebbüs" olarak nitelendi ve Atilhan'ı sırf antisemit duygularının ve macera sevgisinin bir neticesi olarak bu sergüzeşte atılmakla eleştirdi.⁴⁶ *Şalom* gazetesinin başka bir yazısında ise bu teşebbüs "boşuna zahmet" olarak nitelendi ve Birleşmiş Milletler'in Filistin'i taksim kararını verenler Atilhan'dan önce bu konuda kafa yordukları belirtilerek şayet Atilhan'ın "bir maceraya atılma hevesi varsa" bunu kendi ülkesindeki sorunları çözmeye harcaması önerildi.⁴⁷ Filistin'i taksim kararı üzerine, basında çıkan bu tür ha-

berlere dayanarak yabancı ajanlar ve gazetelerin Türkiye'nin Araplara asker yollayıp savaşta Arap sallarında katılacağı haberleri önce Anadolu Ajansı tarafından tektip edildi,⁴⁴ daha sonra yüz Türk subayının Filistin'e gidip Arap sallarında savaşacağı haberi de yalanlandı.⁴⁵ Avukat Daniş Esendal tarafından da ele alınmış olan Atilhan'ın kısa yaşam öyküsünde ise Cevat Rifat Atilhan'ın kendi servertinden yaptığı harcamalarla oluşturduğu üç yüz gönüllü ile Filistin'e gittiği, bilfiil savaştığı ve bir Yahudi köyünü teslim aldığı, daha sonra savaşın bu gönüllülerini ise Ürdün ordusuna kattıkları iddia edildi.⁴⁶

İngiltere'deki Arap siyasi heyetinin şefi İzzeddin Şava Bey bütün Arap millerinin katılımı ile Filistin'de bir "Mukaddes Cihad" ilanı ihtimaline işaret etti ve gönüllü yazılmak için dünyanın her bir yanından on bin kişinin müracaat ettiğini açıkladı.⁴⁷

1948 yılının Nisan ayının sonlarında Türkiye Yahudilerinin yayımladığı *Atikva* gazetesinin yazarlarından Sabıhatay Leon, *Millî İnkılap* dergisinin kapakında yer alan fotoğrafından tanıdığı Atilhan'a tesadüfen tramvayda rastladı. (Leon, 1956'da yayımladığı başka bir makalede -bkz. dipnot 36- Atilhan'la 1936'da karşılaşmış tanıştılarından bahseder. Bu karşılaşmadan on iki yıl sonra, bu ikinci makaleyi kaleme aldığı sırada, ilk tanışma hatırlarından çıkmış gibi görülmektedir.) Kendisinden *Atikva* gazetesine için bir röportaj isteyen Sabıhatay Leon'a Atilhan önce "nasıl olur *Atikva* bana karşı olan bir gazetedir. Benim adınla üne kavuşmak istiyorsunuz" diye itiraz etti, ancak kendisine ertesi gün için randevu verdi. Ertesi gün Sabıhatay Leon Atilhan'ın Tophane'de Veli Alemdar Han no. 306 adresindeki bürosuna gitti. Atilhan Sabıhatay Leon'a "Ben bir antisemitim ve hep öyle olacağım. Yalnız şunu biliniz ki ben profesyonel bir antisemit değilim. Yani bunu para için yapmıyorum. Antisemit olmam için kendime göre nedenlerim var" dedi. Bu nedenleri soran Sabıhatay Leon'a Atilhan kendisinin Türk ordusunda istihbarat müdürü olduğunu söyledi. "Bizim karşımızda Lawrence ve Aranson⁴⁸ vardı. Görevim gereğince casusları buldum. Onları mahkemeye verdik ve cezalandırıldılar. Benim onları cezalandırmanam için casuslar bana iki yüz elli bin İngiliz Lirası ruşvet teklif ettiler. Ben bu teklifi red ettim ve cezalarını gördüler" dedi. Atilhan "Jozef Toben ve Numan Bekken adlı casusların benim bu namuslu davranışından dolayı benden intikam alacaklarını söylediler" dedi ve bunun üzerine *Millî İnkılap* dergisinin yayımladığını, *İğneli Fiçî*, *Suzi Liberman* gibi kitaplarla da yazdığını belirtti. Atilhan daha sonra 1928 yılında Albert Saltiel ile olan ihtilâfından da kısaca söz etti.

Atilhan bu arada bir zamanlar Morris Romano adında bir Yahudi sekreteri olduğunu ve bu kişinin diğer Yahudilerin tersine iyi bir insan olduğunu belirtti. Filistin'de Arap sallarında çarpışacak gönüllü subaylar birliği için de Atilhan bunu para için yapmadığını belirtti. Kendisinin hiç bir zaman maddî nedenler hareket etmediğini, hatta 1936 yılında maddî durumu iyi olmadığı bir sırada Alman Gav Later ve Karlo Hors'un kendisine teklif ettikleri yüz bin liraya bile red ettiğini hatırlattı. Sabıhatay Leon'un kendisine Yahudilere sürekli düşmanlık yapacağına neden bürünmeye teşebbüs etmediğini sorması üzerine, Atilhan buna geçmişte teşebbüs ettiğini belirtti. *Millî İnkılap*

raz etti, ancak kendisine ertesi gün için randevu verdi. Ertesi gün Sabıhatay Leon Atilhan'ın Tophane'de Veli Alemdar Han no. 306 adresindeki bürosuna gitti. Atilhan Sabıhatay Leon'a "Ben bir antisemitim ve hep öyle olacağım. Yalnız şunu biliniz ki ben profesyonel bir antisemit değilim. Yani bunu para için yapmıyorum. Antisemit olmam için kendime göre nedenlerim var" dedi. Bu nedenleri soran Sabıhatay Leon'a Atilhan kendisinin Türk ordusunda istihbarat müdürü olduğunu söyledi. "Bizim karşımızda Lawrence ve Aranson⁴⁸ vardı. Görevim gereğince casusları buldum. Onları mahkemeye verdik ve cezalandırıldılar. Benim onları cezalandırmanam için casuslar bana iki yüz elli bin İngiliz Lirası ruşvet teklif ettiler. Ben bu teklifi red ettim ve cezalarını gördüler" dedi. Atilhan "Jozef Toben ve Numan Bekken adlı casusların benim bu namuslu davranışından dolayı benden intikam alacaklarını söylediler" dedi ve bunun üzerine *Millî İnkılap* dergisinin yayımladığını, *İğneli Fiçî*, *Suzi Liberman* gibi kitaplarla da yazdığını belirtti. Atilhan daha sonra 1928 yılında Albert Saltiel ile olan ihtilâfından da kısaca söz etti.

Atilhan bu arada bir zamanlar Morris Romano adında bir Yahudi sekreteri olduğunu ve bu kişinin diğer Yahudilerin tersine iyi bir insan olduğunu belirtti. Filistin'de Arap sallarında çarpışacak gönüllü subaylar birliği için de Atilhan bunu para için yapmadığını belirtti. Kendisinin hiç bir zaman maddî nedenler hareket etmediğini, hatta 1936 yılında maddî durumu iyi olmadığı bir sırada Alman Gav Later ve Karlo Hors'un kendisine teklif ettikleri yüz bin liraya bile red ettiğini hatırlattı. Sabıhatay Leon'un kendisine Yahudilere sürekli düşmanlık yapacağına neden bürünmeye teşebbüs etmediğini sorması üzerine, Atilhan buna geçmişte teşebbüs ettiğini belirtti. *Millî İnkılap*

dergisini yayımladığı tarihte batırı sayılır bir general dostunun kendisini arayıp onu Yahudilerle barıştırmak için arabuluculuk yapmayı teklif ettiğini ve kendisinin de bu teklifi kabul ettiğini anlattı. Dostu olan general Beşiktaş'taki gazinolardan birinde Atilhan'ı Türkiye Yahudi cemaatinin ileri gelenlerinden Marsel Franko, Moris Faraci, ve dışı Sani Günzberg ile bir araya getirdi. Atilhan bu toplanmış Yahudi cemaatinin bu üç lidere artık hiçbir şekilde antisemit yazılar yazmayacağına dair söz verdi. Ancak bu sözün verilmesine ve sulh yapılmasına rağmen Atilhan Türk Yahudilerinin sözlerinde durmadıklarını ve kendisinden intikam almaya çalıştıklarını belirtti. Buna kanıt olarak başından geçen iki olayı anlattı. 1940 yılının Haziran ayında Armand Lens ve Maria Maçek adlı Alman sanatçılar İstanbul'a gelmişlerdi. Türk Yahudileri bu iki kadın artist Atilhan ile duygusal ilişki kurmaya teşvik ettiler. Atilhan da onlar ile dost olduğunu itiraf etti. Bir süre sonra bu sanatçılar Atilhan'ı Milli Emniyet Teşkilatı'na ihbar ettiler ve bunun sonucunda Atilhan sekiz ay askeri cezaevinde tutuklu kaldı. Daha sonra askeri yetkililer bunun sözünü edilen iki Alman artist tarafından atılan bir iftira olduğunu söylediler. Atilhan bu olayın sonucunda Armand Lens'in Suriye'ye kaçtığını, Maria Maçek'in ise 1948 yılında halen İstanbul'da yaşadığını ve Beyoğlu'nun tehlikeli isimlerinden olduğunu belirtti.

Atilhan'a göre Yahudilerin kendisinden intikam almak istedikleri bir diğer olay Milli Kalkınma Partisi'ni kurma teşebbüsü oldu. Atilhan bu partiyi Nuri Demirağ ile birlikte kurdu. Bir gün Vitali Kalef Levi adlı bir Yahudi vatandaş Nuri Demirağ'a gidip Nuri Demirağ ile Atilhan arasında anlaşmazlık yarattı ve bunun sonucunda Atilhan partiden ayrıldı.

Atilhan Ettek Bankası'nın kuruluşu teşebbüsünde de bankanın yönetim kurulunda yer alan Cemil Beraha adlı bir Yahudi vatandaşın kendisi aleyhinde faaliyette bulunduğunu ve bunun sonucunda bankanın kapandığını belirtti. Atilhan daha sonra Sabetay Leon'a 1943 yılında Münih'te toplanan birinci antisemit kongresine katıldığını kongrenin başkanı olduğunu, bir sonraki yıl ise aynı kongrenin Danimarka'da toplandığını, başkanın Elov Erikson olduğunu kendisinin de kongrenin genel sekreterliğini yaptığını anlattı.⁵⁷

1948 yılında İstanbul'da *Or Yeuda* dergisini yayımlayan Yahudi gazeteci İzak Yaeg, Cevat Rifat Atilhan'ı bir gün bürosunda ziyaret edip bir söyleşi de bulundu. İzak Yaeg, Cevat Rifat Atilhan'a takınmış olduğu antisemit tavrın nedenini sorduğunda Atilhan başından geçen bir olayı anlattı. Atilhan bir dönem Selanik'de yaşadığını ve on iki yıl süreyle bir Yahudinin evinde kiralda oturduğunu söyledi. Ancak on bir yıl sonra maddi durumunun çok bozulduğunu ve bir yıl boyunca kira ödeyemediğini belirtti. Bunun sonucunda Yahudi mal sahibinin kendisini mahkemeye vererek dört çocuğu ve eşi ile birlikte sokağa attığını söyledi. Atilhan mal sahibinin varlıklı bir kişi olmamasına ve bu kira geliri ihtiyacı olmamasına rağmen böyle davranmış olmasından ötürü, tüm Yahudilere değil, sadece zengin Yahudilere düşman kesildiğini söyledi.⁵⁸

1952 yılında Ahmed Emin Yalman'a, Malatya'da Hüseyin Üzmez tarafından yapılan silahlı saldırı sonucu Atilhan'ın evinde arama yapıldı.⁵⁹ Kendisi gözaltına alındı, yargılanmak üzere tutuklandı,⁶⁰ ve Malatya Cezaevi'ne konuldu. Cezaevinde Necip Fazıl Kısakürek ile tartıştı ve tartışma sonucu Necip Fazıl Kısakürek ayrı koğuşta yatmayı talep etti.⁶¹ Atilhan daha sonra yargılanmak üzere Ankara'ya gönderildi.⁶² Davanın sonucunda

beraat etti.⁶³ *Türk İslâm Hükümetliği ve Uğradığı Suikastlar* adlı kitabı ile iliklik ilkelere aykırı yayın yaptığını da İstanbul üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde hakkında kamu davası açıldı.⁶⁴ Cevat Rifat Atilhan 1964 yılında Moğadış'u da toplanan İslâm Devletleri Kongresi'ne katıldı, Kongrenin İcra Komitesi Başkanı seçildi,⁶⁵ ve 4 Şubat 1967 tarihinde vefat etti. Cenaze namazı Kadıköy Osmanağa Camii'nde kıldırıktan sonra naaşı askeri cenaze arabasına konulmak istendi, ancak cenazede bulunan gençler buna izin veremeyip tabutu Karacaahmet Mezarlığı'na kadar omuzlar üzerinde taşıdılar. Atilhan'ın mezarı başında bir konuşma yapan Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, Atilhan'ı "büyük bir mücahitler. O'nu ben burada pek anlatamam. O'nu anlatmak için ciltler dolusu eser yazmak lazım. Esasen kendisini ciltler dolusu eserlerle anlatmaya çalışmıştım." sözleriyle övdü ve cenazede hazır olan gençlere "O bir nesil bekliyordu, işte o nesil sizlersiniz. Ve ne mutlu O'na ki vefat etmeden önce beklediği ve görmek istediği nesli görmüştür" dedi.⁶⁶ Vefatı bir dönem yazılıyla katkıda bulunduğu *Fedai* dergisinde Ali Funt Başgöl, İsmail İhami Danişment'in vefatlarıyla birlikte anıldı ve bu üç kişi kast edilerek "üç ayda üç lider kaybettik" dendi.⁶⁷

Ölümünün ilk yıldönümünde anısına M.T.T.B. Kültür Müdürlüğü'nde anma günü düzenlendi. Tahsin Demirağ, *Sebilürreşad* dergisi sahibi Eşref Edib, Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, Raif Oğan, avukat Fazıl Akkaya ve Yahudileri Tanıyalım ve İsrail Zindanlarında İki Yıl adlı antisemit kitapları yazmış olan M. Şalap Tan konuşmacı olarak katıldılar. Anma gününde Atilhan'ın kendi sesi teyten dinletildi ve kitapları sergilendi.⁶⁸ Daha sonra Atilhan'ın anma gününe katılan konuşmacıların belirsiz kişilerce tehdit edildikleri iddia edildi.⁶⁹ Bir ras-

lantı eseri anma gününe rastlayan ayın günlerinde İstanbul'da bir evde bir Kur'an yitilmesini olayı meydana geldi ve olay tanıkları arasında Atilhan'ın kızı Uskent Atilhan da yer aldı. Uskent Atilhan anlaşılmayan bir nedenden dolayı intihara teşebbüs etti⁷⁰, daha sonra da olayla ilgili tanıklığının baskı altında verdiğini iddia ederek, Kur'an yırtma olayını inkâr etti.⁷¹

Atilhan milliyetçi ve İslâmî çevrelerinde unutulmadı. Vefatının sekizinci yılında Bizim Anadolu gazetesinde yazılanı öven uzun bir makale yayımlandı.⁷²

Siyasi Yaşamı

Atilhan muhtelif siyasi partilerin kurucuları arasında yer almış olup, bu partiler şunlardır:

a) Milli Kalkınma Partisi : Kuruluş tarihi 18 Temmuz 1945 olup, kurucuları Nuri Demirağ, Cevat Rifat Atilhan, Hüseyin Avni Uluışık.⁷³ Atilhan, Nuri Demirağ ile kavga ederek partinin başına geçmeye çalıştı.⁷⁴

b) Türk Muhafazakâr Partisi : Kuruluş tarihi 8 Temmuz 1947 olup, kurucuları Cevat Rifat Atilhan, Şükrü İşdeğer, Behçet Demireğil'dir.⁷⁵ Partinin kurulması üzerine Kudüs Müftüsü Hâcî Mehmet (Muhammed) Emin El Hüseyin Atilhan'ı şu mesaj gönderdi:

"Ümmü beşeriyetin ve hususile İslâm memleketlerinin müptelâ olduğu ve dünyanın her köşesinde mehdîli dinিয়ে düşmanı olan siyonist teşkilâtına karşı olan cihadınızı takdir ve tebrik ederim. Bir nüshasını gördüğün partinizin nizamnamesini ve hususile 25. maddesini okudum. Bir Türk ve Arap Birliği ve kardeşliğini istihdaf eden mesunizin muvaffakiyetle neticelenmesini Cenâb-ı Hak'tan temenni ederim. Bundan başka şunu da ilâve etmek isterim ki Arap memleketlerindeki müslüman kardeşlerimiz ve Arap gazeteleri sizin takip buyduğunuz aynı mesajı takip, mübarek cihadınızı gönüllerin-

den takdir ettiklerini beyan ederim. Bu hususta zatîyelerinin müşterek bir düşünme ve müşterek bir gayeye doğru ve âlemi İslâmîyetin dışarı olduğu felâketlerden kurtarmak maksadile ibraz buyduğunuz şerefli himmeti takdir eder ve size kemalî buluts ile arz-ı ihtiram eylerim efendim."

Mehmet Emin El Hüseyin⁷⁶

Türk Muhafazakâr Partisi'nin yayın organları *Mücadele* ve yeniden yayın hayatına başlayan *Millî İnkılâp* dergileriydi.⁷⁷ Parti'nin ve *Millî İnkılâp* dergisinin singeleri aynı idi. *Millî İnkılâp* dergisindeki imzalı veya imzasız tüm yazılar sosyalist yazar Abidin Nesini'ye aitti. Dergi altı sayı çıktı ve kapandı. Abidin Nesini'ye göre kapanmasının nedeni hiç bir bayirinin dergi-yi satın almasıydı.⁷⁸

c) İslâm Demokrat Partisi : Kuruluş Yılı Ağustos 1951 olup, 17 kurucu üyesi vardı, Cevat Rifat Atilhan bunlara dahildi. Cemiyetler Kanunu'nun 24. maddesine aykırı faaliyetlerde bulunduğu iddiası ile parti aleyhine dava açılmış olup, mahkeme 7 Kasım 1952 tarihinde partinin kapatılmasına karar verdi.⁷⁹

NOTLAR

1 Bu saptamayı Dr. Turan Akkoyun da yapmıştır: "düşünce tarihimiz bakımından en önemli husus ise gerek Atsız gerekse Cevat Rifat Atilhan'ın bu dergilerdeki fikirler ve yayınlara hayatlarını sürdürüp tanımlanamamış oluşturtur. Bu husus yakın dönem Türk aydınlarında pek rastlanılmayan bir durumdur. Fakat kendilerine bir detaylı çalışmaları yapılmadığı görülmektedir". Dr. Turan Akkoyun, "1934'de Ortun ve Millî İnkılâp'ın kapatılmasına mahallik bir bakış", sh. 44-49, 3 Mayıs 1944, 50. *Yıl Türkçülük Armağanı* içinde, Akademi Kitabevi. İzmir. 1994

2 Bu makalenin oluşmasına *Atikva* gazetesinin fotoğraflarını temin ederek katkıda bulunan dostum Dr. Gad Nassi'ye ve Albert Saltiel'le ilgili kankateme dikkatimi çeken sinema tarihçisi Mustafa Gökmen Bey'e candan teşekkür ederim.

3 Avukat Danış Esenalı'nın biyografî yazısı, Cevat Rifat Atilhan. **31 Mart Faciası**, 4. baskı, Aykut Nesriyatı. 1969 ve Sadettin Nizhet, **Samih Rifat hayatı ve eserleri**, Semih Lüthi Matbaası. Şuhlet Kütüphanesi, sh. X-XIII ve Beşir Ayvazoğlu, "Semih Rifat ve kardeşleri",

Zaman, 3 Mayıs 1996

4 Bu bilgiler İnsan İşleri, **Yazarlar Sözlüğü**, Rısalu Yayınları, 1990. **Vatan**, 22.7.1953, İnkılâp ve Din itaesi, **Bugün**, 5.2.1967, Cevat Rifat Atilhan, **Suzli Überman**, Siman Yayınları, 5. baskı, İstanbul 1995, sh. 89, "Cevat Rifat Atilhan M.P.'den adaylığına koydu", **Yeni İstikbal**, sayı 213, 25 Ağustos 1965, sh. 12 de yayımlanan biyografisinden derlenmiştir ve Beşir Ayvazoğlu, "Semih Rifat ve kardeşleri", Zaman, 3 Mayıs 1996

5 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslâmîyete ve Türkçülüğe Yıkamak İçin Nasıl Çalıştılar?**, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, sh. 175

6 Samet Ağaoglu, **Babanın Arkadaşları** Kitabından aktaran Burhan Öğüz, **Alman Gerçeği ve Türkler**, İstanbul 1983, sh. 378

7 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslâmîyete ve Türkçülüğe Yıkamak İçin Nasıl Çalıştılar?**, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, sh. 178-179

8 Cevat Rifat Atilhan, a.g.e., 1951, sh. 181

9 Cevat Rifat Atilhan, a.g.e., sh. 182-183 ve **Millî İnkılâp**, 1 Haziran 1934, sh. 5

10 **Millî İnkılâp**, 1 Haziran 1934. Hugo Ardity üzerinde daha ayrıntılı bilgi için bkz. Gökhan Akçura, "Emprezayo Arditi Efendi", İstanbul, sayı 3, Ekim 1992, sh. 70-74, 18 Mart 1938 tarihinde kuruluğu tescil edilmiş olan Türk Umumi Tiyatro A.Ş.'nin kurucu ortakları A. İlber Saltiel, H. (Hugo) Ardity, V. Saltiel, L. Sevim, A. Akkay, F. Okalo ve V. Samonani idi. (**Sicilli Ticaret Gazetesi**), 25 Mart 1938)

11 Cevat Rifat Atilhan, a.g.e., sh. 182-183

12 **Millî İnkılâp**, 1 Haziran 1934

13 Cevat Rifat Atilhan, a.g.e., sh. 184

14 **Millî İnkılâp**, 1 Haziran 1934, sh. 5. Tüm çabalarına rağmen bu kitabın bugüne kadar Kütüphanelerde kayıtları rastlanmadı.

15 Cevat Rifat Atilhan, a.g.e., sh. 186

16 Avner Levi, **Türkiye Cumhuriyetinde Yahudiler**, İletişim Yayınları, 1996, sh. 100

17 Julius Streicher 1923 yılında Nürnberg'de **Dr Stuermer** haftalık dergisini yayımlamaya başladığı ve bu 1945 yıla kadar sürdü. 1935 yılında dergi 500.000 nüshalık bir tiraja erişti. İçerdiği çok boyalı Yahudi karşıtı yazılar nedeniyle Naziler den bile tepki gördü. Julius Streicher 1945 yılında yakalandı ve Nürnberg Savag Mahkemeleri'nde yargılandıktan sonra ölüm hükümlerine oldu ve Ekim 1946 tarihinde asılarak idam edildi.¹⁷

18 Avner Levi, a.g.e., sh. 102-103 ve Stanford S. Shaw, **Turkey and the Holocaust**, New York University Press, 1993, sh. 14, ve Stanford S. Shaw, **The Jews of the Ottoman Empire and the Turkish Republic**, McMillan, 1991, sh. 253-254

19 2 Şubat 1951 tarihli rapor. Raporun bir kop yazısı gönderen Dr. George E. Gruen'e teşekkür ederim.

- 20 Dr. Harun İmren'in adına önce Alınan Arşiv belgelerinde rastlandı. 24 Kasım 1941 tarihinde kendisinden "Berlin'de iyi toplanan sahlardan Dr. Harun beni ziyaret etti. Kendisi burada Teknik Koleji'de on yedi yıldan beri ders vermiştir. Simdi yine İstanbul'da yaşamaktadır. Buradaki Edilip ve önde gelen Türk çevrelerine görevlendirdiği anlaşılır. Dr. Harun, Turancılığa karşı tavmına öngörülenlik için geldi." diye bahsedilen (SSCB Dışişleri Bakanlığı Arşiv Bölümü, **Alınan Dışişleri Bülteni Beşleri Türkiye'de Alman Politikası (1941-1943)**, Havass, 1977, sh. 36) Dr. Harun İmren'e daha sonra 1948 yılında Denizbank ile ilgili yazdığı "Eski Denizbank Üstün Müdür Müzesini ve Berlin Teknik Üniversitesi Başmühendislerinden Dr. ing. Harun İmreni" diye inzaladığı bir makedede rastlandı. "Denizbank niçin kuruldu, ne yapıp ve neden tesfiye uğradı? ", **Dava**, 11 Aralık 1948, sayı 2. Prof. Dr. Mete Tunçay da Deniz İnş. Mühendisi Harun İmren'in Osmanlı Amiralî Ahmet Besini Paşa'nın oğlu olduğunu belirtti (Mete Tunçay, **Bilinmeyen Bilim**, Afan Yayınları, 1983, sh. 167). Harun İmren'in adına Farm Türelerecin Müsteşir Ülküsal'nın anılarında rastlandı. Müsteşir Ülküsal 1942 yılında Berlin'e yaptığı ziyarette Dr. Harun'un kendilerine para yardımında bulunan Nazi subaylarıyla görüştüğünü yazdı. (Müsteşir Ülküsal, **1942 Dünya Savışında 1941-1942 Berlin Hatıraları ve Kırmızı Kurtuluş Davası**, Kurtuluş Miktaası, İstanbul, 1976, sh. 40, 44, 47, 97).
- 21 Cevat Rifat Atilhan, **İğnel Fıçı**, Özbehan Yayınları, 4. baskı, 1969, sh. 72-74
- 22 **Der Stuermer**, sayı 37, Eylül 1934
- 23 Cevat Rifat Atilhan, **Filistin Cephesinde Yahudi Casuslar**, Üstün Eserler Neşriyatı, 1947, akra kitap
- 24 Bu rüzmece yayını hakkında daha fazla bilgi için bkz. Rifat N. Ballı, "Siyonci Önderlerinin Protokolları - Düzmece bir Kitap Örneği", **Toplumsal Tarih**, sayı 21, Eylül 1995, sh. 48-53
- 25 Atilhan in tüm eserleri Yahudilerin Cihan Hâkimiyetini temassarı riskler. Bazı kitaplarını başlıklarında da bu konuyu doğrudan belirtir. Örneğin **Yahudiler Dünyayı Nasıl İstila Ediyorlar?**, 1962 ve 1973. **Dünya İhtilalcileri**, 1965
- 26 Norman Cohn, **Histoire d'un Mythe la "Consagrations" Julve et les Protocoles des Sages de Sion**, Gallimard, 1967 sh. 215
- 27 **Dünya Siyonist düşmanlarının ilk umumî kongresini**, sh. 249-253. Cevat Rifat Atilhan **İslami Saran Tehlike Siyonizm ve Protokol**, Aykurt Neşriyatı, 1955 ve Cevat Rifat Atilhan, "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa karşı beynelmüllet dünya teşkilatı", **Sebilürşad**, C.1, sayı 4, sh. 54 ve sayı 5, sh. 72
- 28 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslamiyeti ve Türkçülüğü Yokmak İçin Nasıl Çalıştılar?**, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, sh. 154-159
- 29 Cevat Rifat Atilhan, "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa karşı beynelmüllet dünya teşkilatı", **Sebilürşad**, C.1, sayı 4, sh. 54 / sayı 3, sh. 72-73 / sayı 7, sh. 104-105 / sayı 8, sh. 119-120 / sayı 9, sh. 137-138 / sayı 11, sh. 167 / sayı 13, sh. 204 / sayı 17, sh. 259, 271
- 30 **Sebilürşad**, C.1, sayı 4, sh. 54
- 31 **Avner Levi**, a.g.e., sh. 102
- 32 **Savaş Gazetesi**, 10 Mayıs 1934, **Avner Levi**, "1934 Trakya Yahudileri Olayı: Alınmayan Ders", **Tarih ve Toplum**, sayı 151, Temmuz 1996, sh. 10-17
- 33 **Avner Levi**, a.g.m.
- 34 Bu konuda fazla bilgi için bkz. Haluk Karabataç, "1934 Trakya Olayları ve Yahudiler", **Tarih ve Toplum**, Şubat 1996, sayı 146, sh. 4-16, **Avner Levi**, "1934 Trakya Yahudileri Olayı: Alınmayan Ders", **Tarih ve Toplum**, sayı 151, sh. 10-17, **Zafer Toprak**, "1934 Trakya Olaylarında Hükümetin ve CHF'nin Sorumluluğu", **Toplumsal Tarih**, Ekim 1996, sayı 34, sh. 19-25 ve **Ayhan Aktar**, "Trakya Yahudileri olaylarını" doğru yorumlamak", **Tarih ve Toplum**, Kasım 1996, sayı 155, sh. 45-56
- 35 Cevat Rifat Atilhan, **Türk Ögü Düşmanları Tarih**, 4. baskı, 1966, Ceholkit Matbaası, sh. 11
- 36 Sabetaş Leon, "Nuestra primera diskusion kon el antisemitá Devlet Rifat", **El Tiempo**, 4 Eylül 1956
- 37 Cevat Rifat Atilhan, **Dünya İhtilalcileri İsrail**, Aykurt Neşriyatı, 1965, sh. 259
- 38 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslamiyeti ve Türkçülüğü Yokmak İçin Nasıl Çalıştılar?**, sh. 187-189. Cevat Rifat Atilhan, **Dünya İhtilalcileri İsrail**, Aykurt Neşriyatı 22, 1965, sh. 259, bu tarihli 12.8.1941 olarak vermektedir.
- 39 **Avukat M. Fazlı Akkaya'nın ifadesi**, Cevat Rifat Atilhan, **Yahudi Casusu Suzli Uberman**, 3. baskı, İstanbul 1969, sh. 11
- 40 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslamiyeti ve Türkçülüğü Yokmak İçin Nasıl Çalıştılar?**, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, sh. 191-192
- 41 **Tasvir** Ekâr, 22 Ekim 1942
- 42 Cevat Rifat Atilhan, **Farmasonlar İslamiyeti ve Türkçülüğü Yokmak İçin Nasıl Çalıştılar?**, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1951, sh. 191-192
- 43 Abdül Nesimi, **Yıldırım İçinden**, Gözlem Yayınları, 1977, sh. 128-130
- 44 **Cumhuriyet**, 30 Ocak 1948
- 45 **Tasvir**, 2 Şubat 1948
- 46 "Boy Atilhan'ın yorsiz bir tesebbüsü", **La Boz de Türkiye**, sayı 197, 15 Şubat 1948, sh. 216
- 47 **Avram Leyon**, "Boşuna çaba", **Şalom**, 5 Şubat 1948
- 48 **La Boz de Türkiye**, 15 Şubat 1948
- 49 **Hergün**, 6 Mayıs 1948
- 50 Cevat Rifat Atilhan, **Yahudi Casusu Suzli Uberman**, 3. baskı, Aykurt Neşriyatı, İstanbul 1969, sh. 7
- 51 **Cumhuriyet**, 15 Şubat 1948
- 52 **Vatan**, 22 Temmuz 1953, İnkılâp ve Dil İttifakı ve "100 Subayımız Filistin'e gidecekmiş", **Cumhuriyet**, 4 Mayıs 1948
- 53 American Jewish Committee'ye gönderilen 2 Şubat 1951 tarihli rapor
- 54 **Tasvir**, 1 Mayıs 1948
- 55 American Jewish Committee'ye gönderilen 2 Şubat 1951 tarihli rapor
- 56 Nili Yahudi casusların örgütüne mensup bir Yahudi casus kadını.
- 57 Sabetaş Leon, "Una hijita de 2 horas orde el antisemitá Devlet Rifat Atilhan", **Atkiva**, 14 Mayıs - 18 Haziran 1948 arası yazı dizisi.
- 58 Yitzhak Yacobi, "Los jorname Turcos kontinuan a atacar el judaismo de Turkia", **La Verdad**, 15 Şubat 1952
- 59 **Akşam**, 5 Aralık 1959
- 60 **Vatan**, 25 Ocak 1953
- 61 **Vatan**, 1 Şubat 1953
- 62 **Vatan**, 9 Mart 1953
- 63 **Vatan**, 18 Temmuz 1954
- 64 **Yeni İstiklal**, 5 Nisan 1961, sh. 16
- 65 Cevat Rifat Atilhan, **Suzli Uberman**, Sinan Yayınları, İstanbul 1995, sh. 9
- 66 **Babıile Sabah**, 6 Şubat 1967
- 67 Kemal Fedai Coşkunlar, "Üç ayda üç lider kaybettik", **Federal**, yıl 5, cilt 4, sayı 40, Nisan 1967, sh. 4
- 68 "Cevat Rifat'ın omma günü", **Bugün**, 3 Şubat 1968 ve "Cevat Rifat Atilhan anıldı", **Bugün**, 4 Şubat 1968
- 69 "Cevat Rifat gününde konuşmacılar tehdit edildi", **Bugün**, 6 Şubat 1968
- 70 **Bugün**, 5 Şubat 1968
- 71 **Bugün**, 14 Şubat 1968
- 72 Kemal Kadri, "Yımayan Adam: Cevat Rifat", **Bizim Anadolu**, 4 Şubat 1975
- 73 **Tanık Zafer Tunaya**, **Türkiye'de Siyasi Partiler 1859-1952**, Tıpıkbasım Arba 1995, sh. 638-645
- 74 **Vatan**, 22 Temmuz 1953, İnkılâp ve Dil İttifakı
- 75 T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, **Türkiye'de Siyasi Dönerler II**, Ankara, 1950, sh. 455-466 ve **Türk Muhafazakar Partisi** programı, 1947
- 76 **Tasvir**, 13 Şubat 1948
- 77 **Tanık Zafer Tunaya**, a.g.e., sh. 710-711
- 78 **Abdül Nesimi**, a.g.e., sh. 235-236
- 79 **Cumhuriyet**, 27 Kasım 1952. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk Ö. Karabataç, "İslâmî Demokrat Partisi", **Tarih ve Toplum**, Ekim 1994, sayı 130, sh. 4-13